

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ЦИКЛ АВТОРСЬКИХ РАДІОПРОГРАМ ПРО СУЧАСНУ ЛІТЕРАТУРУ
«BOOKТОК»**

Студентки IV курсу 4 Ж групи
Освітньої програми *Журналістика*
Галузі знань 06 *Журналістика*
Спеціальності 061 *Журналістика*
Ступеня вищої освіти *бакалавра*
Мокружицької Крістини Вікторівни

Науковий керівник: Гандзюк В. О.
кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент, декан факультету філології й
журналістики ім. М. Стельмаха

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

Вінниця – 2026

АНОТАЦІЯ

Мокружицька К. В. Цикл авторських радіопрограм про сучасну літературу «BookTok». Спеціальність 061 Журналістика. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2026.

Українських книжковий ринок заповнений перекладною літературою, більшості видавництв обирають іноземних авторів, які отримують наклад від 4000 до 20000 книг. В той час, сучасні автори отримують від 1000 і максимум до 9000 накладу, за умови, якщо автор популярний. Письменницька спільнота авторів початківців страждає, тому що, їх обирають з кожним роком менше, і зменшується відсоток роялті. Тому щоб автори отримували достойну зарплатню, їм потрібно бути медійними, або щоб їхню творчість активно обговорювали у соцмережах, тим самим збільшуючи продажі.

Саме тому, «BookTok» – цикл авторських радіопрограм про сучасну літературу, присвячений популяризації українських молодих авторів у новітньому онлайн та радіо просторі. Аби поширити творчість письменників початківців серед різних платформ, за допомогою інтерв'ю, у рубриці «Літературний діалог». Показувати що автори які ще не опубліковані, мають величні та сильні історії, їх лише потрібно показати світові щоб вони були почуті.

Ключові слова: радіо, програма, BookTok, письменництво, література, інтерв'ю, соцмережі.

ANNOTATION

Mokruzhytska K. V. The series of author's radio programs about modern literature «BookTok». Qualification work of the educational level – bachelor. Specialty – 061 Journalism. Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynskyi. Vinnytsia, 2026.

The Ukrainian book market is full of translated literature, most publishing houses choose foreign authors, who receive a circulation of 4,000 to 20,000 books. At that time, modern authors receive from 1,000 and a maximum of 9,000 copies, provided that the author is popular. The writing community of first-time authors is suffering because they are chosen less and less each year, and the percentage of royalties decreases. Therefore, in order for authors to receive a decent salary, they need to be in the media, or for their work to be actively discussed in social networks, thereby increasing sales.

That is why «BookTok» is a series of author's radio programs about modern literature, dedicated to the promotion of young Ukrainian authors in the latest online and radio space. To spread the creativity of novice writers among various platforms, with the help of interviews, in the section «Literary dialogue». To show that authors who are not yet published have great and powerful stories, they just need to be shown to the world to be heard.

Keywords: radio, program, BookTok, writing, literature, interview, social networks.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	5
1.1. Теоретична база.....	5
1.2. Обґрунтування проєкту.....	11
1.3. Мета роботи.....	12
1.4. Джерела фактів.....	13
1.5. Технічні і програмні засоби.....	13
1.6. Сфера застосування.....	14
 II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ЦИКЛУ АВТОРСЬКИХ РАДІОПРОГРАМ ПРО СУЧАСНУ ЛІТЕРАТУРУ «BOOKТОК».....	 15
2.1. Структура «BookTok».....	15
2.2. Тривалість	15
2.3. Музичний супровід	16
2.4. Ідейно-смісловий задум.....	16
2.5. Специфіка аудиторії.....	16
 III. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	 18
 IV. СЦЕНАРІЙ ЦИКЛУ АВТОРСЬКИХ РАДІОПРОГРАМ ПРО СУЧАСНУ ЛІТЕРАТУРУ «BOOKТОК»	 21

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Теоретична база

Український книжковий ринок отримав сильні збитки на початку повномасштабного вторгнення. За перший місяць війни 95,1% видавців зазначають, що продажі книжок катастрофічно знизилися. Зменшилися, але не суттєво у 3,7%, а зросли всього лише у 1,2%. – зазначається в опитуванні «Читомо» [5]. Тому що, головними проблемами були постійні обстріли, відключення світла, пошкодження офісів, дефіцит підприємців, паперу та активний попит читачів.

Спершу видавці були у сильному мінусі, але через декілька місяців вони змогли адаптуватись та вийти на прибутки минулих років. І що вони змогли випустити більше 250 новинок за перші чотири місяці війни [4]. Це показує те що, навіть у скрутні часи вітчизняний літературний ринок зміг покращити свій стан. Головна цікавинка у тому, що швидкий ріст прибутків не тільки через фінансове забезпечення чи покращення умов, а саме через феномен українського буктоку.

BookTok – це читацька спільнота у соцмережі TikTok. Представники цієї спільноти, а саме букблогери, знімають короткі емоційні ролики, які викликають сильні емоції у глядачів, також це огляди новинок, розбіри, критика, рекомендації до прочитання. Ця спільнота стала найбільшою на платформі TikTok [6].

В теперішній час тематичні блоги про книги стали функціонувати у різних цілях: пошуку однодумців, обговорення різних думок щодо прочитаного, розвитку особистого бренду, створення співпраць та колаборацій та кар'єрне зростання у книжковій індустрії [10].

До 24 лютого 2022 року, більшість українських букблогерів говорили російською, популяризували їхніх авторів, навіть не дивились у сторону сучасних вітчизняних письменників. В ті часи була така думка, що

«українська книга меншовартісна». На жаль було мало на той час блогерів, які не підтримували цю думку.

Та вже через кілька тижнів після початку повномасштабного вторгнення велика кількість книжкових блогерів відмовилась від російської літератури та мови, зосередившись на наших видавців та авторів і закликали своїх підписників зробити те саме. Тому що, військові дії та намагання країни агресора знищити нашу країну, тільки загостило необхідність в контенті українського виробництва. Бо попри все лихо потрібно продовжувати популяризувати українську культуру.

Література є частиною української культури, її традицій, вірувань, національної думки. І не поширювати її – це робити те саме, що зазнавала наша держава останні 200 років – репресії, заборони, знищення. В наші часи ми маємо різні форми комунікації: Instagram, TikTok, You-Tube, Telegram. І тому ми маємо використовувати ці можливості по максимуму щоб популяризувати наше, навіть серед українців. Тому що, попри збільшення книжкового ринку українські видавництва досі в більшості видають саме перекладну літературу. Іноземні автори можуть отримувати тираж книг від 4000 до 20000. В той час, українські письменники про таке тільки мріють. Адже середній перший тираж по країні, становить 3 тисячі [12].

Лише популярні автори можуть отримувати великі накладі серед яких: Ілларіон Павлюк «Я бачу вас цікавить п'ятьма», з тиражем, який ще 2 роки тому перетнув 100 тисяч, а його новий роман «Книга Еміля» вийшов із рекордним для нашого ринку першим тиражем – 20 тисяч книг [13]; Макс Кідрук і його бестселери «Не озирайся і мовчи» наклад – 60 тисяч, «Колонія» – 75 тисяч, і новинка 2026 року «Колапс» – 30 тисяч [9]; Анастасія Левкова «За Перекопом є земля». Наразі його загальний наклад – майже 40 000 примірників; Євгенія Кузнєцова «Спитайте Мієчку» – більше 50 тисяч книг [16].

Проте така позитивна ситуація, лише з тими, хто вже певний час на книжковому ринку, їм дають хороші накладі та високий відсоток роялті. А ось дебютантам видавці пропонують від 3% до 15% [15].

Деякі автори які давали інтерв'ю для моєї авторської радіопрограми «BookTok» (для їхнього добробуту не можу називати конкретні імена та видавництва), розповідали що їм спершу пропонували тільки 1,5%, наклад мав сягати не більше 3 тисяч примірників, і перекладали всю відповідальність на авторів за промоцію книги. Письменники не погоджувались на такі умови, навіть якщо це пропонувало популярне видавництво. А звертались до інших, і там отримали вигідніші варіанти співпраці.

Дуже сумно бачити картину що, попри великий попит на українських авторів, яку допомогли створити букблогери. Наші видавництва дуже принципово ставляться до дебютантів у письменницькій сфері і створюють нерівні умови для авторів.

В таких випадках може стати ефективним способом підтримки багатовекторна комунікація через різні медіаплатформи. Тут на допомогу приходить радіо, на сьогодні воно має близько 150 форматів [7]. Також зараз радіокомпанії активно використовують цифрове радіомовлення, що значною мірою розширює доступ з різних куточків України.

Провівши аналіз дослідження «Споживання та довіра до медіа» яке провело у 2023 році «Суспільне». Можна поспостерігати такі показники користування платформами: «Найчастіше респонденти звертаються до YouTube: 69% користуються платформою майже щоденно. Телебачення поступається YouTube часткою щоденних глядачів: лише 53% дивляться ТБ на щоденній основі. TikTok і радіо мають схожі показники проникнення: 35% та 31% щоденних користувачів. До подкастів респонденти звертаються найрідше: 9% щоденно, 24% щотижнево, 32% щомісячно» [18].

Це дослідження доводить що радіо досі залишається актуальним. Цікаво що радіо стоїть на тому самому рівні, що й платформа TikTok, в якій

активно популяризуються книги. В свою чергу це дає зрозуміти, що радіо також має великий вплив на аудиторію, особливо у діджитал форматах, для залучення якомога більше аудиторії.

Серед популярних радіостанції з літературною тематикою є Радіо «Культура» – яка спеціалізується саме на культурній тематиці. В ефірі представленні радіопередачі пов'язані з драматургією, поезію, літературними новинами, аудіокниги, інтерв'ю з сучасними письменниками, та цікаві проєкти про переосмислення творчості авторів минулого століття.

У структурі літературного медіаконтенту, велику частину становлять матеріали, які сконцентровані в першу чергу на постаті автора, а не тільки на аналізі художніх творів. Важливу частину тематичного наповнення складає, інформація про саму творчість письменника та цікаві факти з його життя [11]. Цей метод допомагає розширити сприйняття та розуміння літератури.

Саме цей формат активно використовується у проєктах «Лекторій. Поезія» та «Лекторій. Література», де увага зосереджена на причинах створення самого тексту. В межах програми автори постають перед слухачами та глядачами, не як міфічні образи, а як живі особистості з власним досвідом, хвилюваннями та обставинами створення історій. Використання у випуску маловідомих або раніше невисвітлених деталей біографії, повністю змінює кут сприйняття, що має великий вплив на інтерпретацію вже знайомого тексту.

Такий погляд при обговоренні автора може позитивно вплинути, на переосмислення всім відомих творів. Також може підсилювати читацький інтерес, мотивуючи до повторного або глибшого ознайомлення з історіями автора.

Перший випуск «Лекторій. Поезія», присвячений Миколі Вінграновському, що показує глибокий та багаторівневий підхід до аналізу творчості автора [14]. Програма не зосереджена на сухому викладі інформації про біографічні факти автора. А намагається відтворити внутрішній світ поета та його естетичну концепцію. Пріоритетною темою випуску – є

покоління шістдесятників, однак ведучі не зводять постать Вінграновського до цього терміну. Навпаки вони підкреслюють небажання Миколи бути частиною будь-якої категорії чи певного переліку. Я вважаю це важливим моментом, адже тут акцентується увага на індивідуальності письменника та його творчої свободи.

Цікавинка випуску полягає у поєднанні різних рівнів аналізу творчості Миколи Вінграновського, а саме: біографічного, текстуального та емоційного. Ведучі цитують його твори, що допомагає слухачам зануритись у поетичний світ автора. Також важлива детальна випуску полягає у діалозі між представниками різних поколінь, особливо при участь поета який особисто був знайомим з Вінграновським. Це додає випуску автентичності та довіру до поданого матеріалу.

У випуску також акцентується увага на стилістичних особливостях поета: відкритість тексту, велика кількість простору для інтерпретації, емоційна насиченість. Вінграновський постає таким автором, який не обмежує читача, а навпаки, дає йому можливість вільної співтворчості та власного розуміння.

Але з погляду сучасного споживання медіаконтенту, програма низький динамічний характер. Хоча представлена в аудіовізуальному форматі на цифровій платформі You-Tube. Випуск вимагає від глядача більшої концентрації, що може бути як перевагою так і недоліком. Для аудиторії яка звикла до швидкого викладу інформації, такий формат може здатись не таким цікавим.

У протигагу, програма «Лекторій. Література», має більш енергійний та дискусійний характер. У випуску присвяченому Івану Багрянному, використовується стратегія зацікавлення через скандальність і контroversійність постаті [13]. Такий метод викладення інформації цілком виправданий у сучасному медіапросторі. Тому що, важливу роль при висвітленні матеріалу, відіграє саме увага аудиторії. Розгляд заборонених тем,

політичних конфліктів і складних історичних подій, допомагає зробити літературу більш актуальною та близькою до сучасного слухача.

У випуску акцентується увага на документальності творчості Багряного. А саме, його досвід перебування в радянських таборах, і публіцистична діяльність, надають його текстам особливого значення. Вважаю захопливим саме приклад впливу його творів на міжнародну політику. Зокрема, через використання памфлету Івана Багряного, Елеонорою Рузвельт у доповідях, про стан українських біженців, що допомогло врятувати українців від примусової депортації. Такий випадок став доказом того, що література може і має вплив на реальні соціо-політичні наслідки.

Також у випуску програми, звертають увагу на обговорення роману «Сад Гетсиманський». Його подають, як складний, важкий для сприйняття текст, який викликає неоднозначні та суперечливі реакції. Це підводить до важливого питання: чи має література бути комфортною для читача, чи навпаки, змушувати його переживати страждання та біль? Подібні дискусії підвищують рівень зацікавленості аудиторії, адже слухач стає учасником інтелектуального процесу та активно задіює власні розумові здібності, а не тільки споживає інформацію.

Крім того, у випуску часто використовується порівняльний аналіз (наприклад, зіставлення з іншими творами про репресії). Що допомагає глибше зрозуміти специфіку української літератури.

Отже, програми «Лекторій. Поезія» та «Лекторій. Література» стають дієвим інструментом репрезентації української літератури в сучасному медіапросторі. Вони поєднують в собі, освітню, аналітичну, естетичну, інформативну та популяризаторську функції, адаптуючи літературний контент до вимог діджитал епохи.

Також на Радіо «Культура» є чимало інших цікавих аудіопрограм, а саме: «Книжковий клуб» – обговорення найважливіших в історії текстів, з відомим українськими митцями [20]; «100 років в ефірі. Голоси українських письменників», у програмі звучать ексклюзивні записи голосів вітчизняних

класиків від 50-х років минулого століття і до нині [19]; «Книгосховище» – авторський радіоблог Олени Гусейнової, допомагає повернути звичку до читання [21]; «Спецпроект. Радіо Культура на Книжковому Арсеналі» [22]; безліч аудіокниг та велика кількість інших літературних програм. Тому що Радіо «Культура» спрямоване на збереження, осмислення, популяризації української культури та літератури, загалом. При тому, формуючи сучасний культурний дискурс, навіть під час складних умов війни.

Розвиток українського книжкового ринку в умовах повномасштабного вторгнення, показав важливу роль медіа в формуванні та популяризації читання. Великий внесок у ці процеси зробили книжкові спільноти в соцмережах, які привертають увагу до сучасних вітчизняних авторів і сприяють розвитку літератури загалом.

Водночас проаналізувавши всі напрями розвитку книжкового ринку в Україні та медіаконтенту, можна побачити те, що радіо надалі вважається важливим засобом комунікацією з аудиторією. Сучасні діджитал можливості, дають змогу поєднувати різні формати поширення інформації. Через це літературні програми, можуть мати більші охоплення по всій країні.

Тож, сучасний медіапростір дає можливість популяризувати українські книги та розвивати літературну журналістику.

Тому, цикл авторських радіопрограм про сучасну літературу «BookTok», можна розглядати як, актуальний проєкт, спрямований підтримувати українських письменників, знайомити аудиторію з новинками та допомагати розвивати читацьку культуру.

1.2. Обґрунтування проєкту

Цикл авторських радіопрограм «BookTok», присвячений підтримці авторів-початківців та популяризації української сучасної літератури. Актуальність творчого проєкту полягає у тому що, збільшився інтерес до української книги після початку повномасштабного вторгнення, і активним розвитком читацьких спільнот у соцмережах. Але, попри позитивні зміни на

книжковому ринку, велика частка читацької уваги сконцентрована саме на перекладній літературі. В той час, багато вітчизняних авторів залишаються в тіні.

В першу чергу, проєкт покликаний відкривати нові імена та історії людей, які стоять за створенням книг. Програма дає можливість краще зрозуміти зсередини сучасний літературний процес, особливості письменницької діяльності та проблеми з якими зіштовхують автори.

Важлива тема програми – це підтримка авторів-початківців, які часто потребують додаткової медійної допомоги та комунікацію з читачами. Рубрика «Голос читачів», дозволяє залучати аудиторію до обговорення та поширення думок до певної літератури, досліджувати читацькі вподобання та популяризувати культуру читання серед молоді.

1.3. Мета роботи

Мета створення циклу авторських радіопрограми про сучасну літературу «BookTok» полягає у популяризації українського сегменту на книжковому ринку та його поширення соцмережах, з метою підвищення впізнаваності вітчизняних авторів та їхніх творів.

У межах проєкту здійснювався аналіз читацьких інтересів молоді, через рубрику «Голос читачів», їхніх уподобань та книжкових трендів, що дозволяє почути актуальні запити аудиторії.

Програма створена не тільки щоб інформувати слухача про нові книжкові видання, а й розповідати що стоїть за тією історією: що спонукало автора писати саме у таких жанрах, головні ідеї, мету історії та приховані сенси, що ховаються у сторінках. І найголовніше показувати що книжковому ринку є неймовірна кількість українських авторів, які заслуговують щоб їхніми історіями захоплювались і щоб тиражі їхніх книг перевищували перекладну літературу.

Також одним із головних аспектів є підтримка авторів-початківців, які лиш починають свій творчий шлях. Програма створена аби сприяти їхній

мотивації до майбутньої творчості, формувати відчуття професійної підтримки та зацікавленості з боку аудиторії. Через формат онлайн-інтерв'ю та взаємодію з авторами створюється простір у якому вони отримують необхідний зворотній зв'язок, який необхідний для початківців.

Ще варто зазначити, що створення радіопрограми має для авторки і особисту мотивацію. У процесі роботи над передачею здійснювались спілкування з сучасними авторами, що дало можливість отримувати практичні поради щодо написання власних книг, розвитку творчості та її майбутнього просування.

1.4. Джерела фактів

Джерелами інформації для створення радіопередачі послуговували офіційні сторінки соцмереж гостей, для представленої програми слугувала Instagram сторінка письменниці Ксю Бадб (https://www.instagram.com/ksy.badb.author?utm_source=ig_web_button_share_sheet&igsh=ZDNlZDc0MzIxNw), та її сторінка на Booknet (<https://booknet.ua/ksyu-badb-u11113045>), для рубрики «Книжкові новинки» офіційний сайт видавництва REDBERRY (<https://www.ranok.com.ua/info-porocnii-sekret-49421.html>).

1.5. Технічні і програмні засоби

Аби створити цикл авторської радіопрограми про сучасну літературу «BookTok» мобільний телефон iPhone 14 pro, програма для організації відеоконференцій Zoom, ноутбук HP, програма для звукозапису та обробки звуку «Sound Forge».

Аудіо ведучої записані безпосередньо в студії звукозапису на радіо «Місто над Бугом».

Коментарі вінничан для рубрики «Голос читачів» було записано на мобільний телефон iPhone 14 pro.

Інтерв'ю з письменницею Ксю Бадб відбувалось онлайн через програму для організації відеоконференції Zoom. Ця програма є дуже зручною для віддалених інтерв'ю і особливістю цієї програми є те, що можна безкоштовно робити запис відео інтерв'ю. І в результаті зберігається і відео і аудіо, що вважаю дуже зручним адже одразу можна перенести аудіо у програму для монтування.

Монтування радіопрограми виконувала у програмі для звукозапису та обробки звуку «Sound Forge».

Далі відредагований і змонтований матеріал надсилається звукурежисеру на радіо «Місто над Бугом» і тоді вирівнюється звук голосів, покращується звучання, накладається джінг, підкладки та перебивки.

1.6. Сфера застосування

Цикл авторських радіопрограм про сучасну літературу «BookTok» – вже більше року транслюється на радіо «Місто над Бугом», щосуботи о 13:10, з травня 2026 року вона транслюється у неділю о 13:10.

Також в майбутньому можна створити на основі цієї програми онлайн подкасти і вони можуть транслюватися і візуально і аудіо.

Радіопередача сприяє популяризації сучасних українських авторів серед аудиторії, та посилює інтерес до радіожанрової комунікації серед молоді.

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ЦИКЛУ АВТОРСЬКИХ РАДІОПРОГРАМ ПРО ЛІТЕРАТУРУ «BOOKTOK»

2.1. Структура

«BookTok» – цикл авторських радіопрограм про літературу, які складаються з рубрик:

«Літературний діалог» – інтерв'ю з тими, хто створює, просуває та розповідає про книги: письменниками, букблогерами, коректорами, редакторами, видавцями. Розмови про натхнення, труднощі, історії творчого процесу і невидиму роботу, яка стоїть за книжковим світом. На прикладі сценарію, інтерв'ю з письменницею Ксю Бадб.

«Голос читачів» – рубрика-опитування, в якій звучить думка читачів. Слухачі можуть дізнатися, що читають вінничани, як ставляться до певних тем та жанрів у літературі та які книги, змінили їхнє життя.

«Книжковий гід» – у цій рубриці розповідається про одну сучасну книгу, яку варто прочитати, незалежно від того, чи давно слухач занурений у книги, чи тільки починає читати. Книга підбирається під тему самої програми.

Радіопрограма містить в собі музичні вставки, рубрики наповнені музичними та дикторськими перебивками.

2.2. Тривалість

Цикл авторських радіопрограм про літературу «BookTok» триває від 10 до 16 хвилин, в залежності від наповнення програми. Слухачі мають змогу дізнатись більше про наших українських авторів, блогерів, видавництв, редакторів, та їхню творчість. Дізнатися всі секрети написання книг. Почути думки сучасних читачів. Отримати чудову рекомендацію для прочитання книги.

2.3. Музичний супровід

Цикл авторських радіопрограм про літературу «BookTok» містить 2 музичних супроводи, один основний і другий який змінюється тільки у рубриці «Літературний діалог» створений у спеціальній програмі звукорежисером на радіо «Місто над Бугом» .

2.4. Ідейно-смісловий задум

Головна мета циклу радіопрограм «BookTok» полягає у популяризації сучасних українських авторів та видавництв. Щоб слухачі почули більше, як і про маловідомих, так і про популярних авторів. Аби дізнавались що стоїть за певними історіями та жанрами, як автори створюють історії та з чим борються на письменницькому шляху.

Завдання радіопрограми – це підвищення інтересу до читання української книги. В наші часи неймовірно важливо щоб на книжковому ринку з'являлось більше українських імен серед авторів бестселерів, та історій які відображають нашу культуру, традиції й світогляд. Наразі більшу частину ринку займає перекладна література, тому популяризація українських книг допомагатиме розширенню можливостей для наших письменників та видавництв.

2.5. Специфікація аудиторії

Програма орієнтована на сучасного слухача. Тут немає шаблонів чи «правильних» книг, тільки відчуття, емоції та любов до історій, які залишають слід. «BookTok» звучить для тих, хто хоче читати, розуміти і відчувати більше. Відповідно радіопрограма створена так що навіть випадковий слухач, який не цікавиться літературою глибоко, буде мати змогу послухати та зрозуміти кожен рубрику.

Чітко визначеної вікової категорії в програмі немає, але інколи можуть обговорюватись досить важкі та травматичні теми, тому рекомендований вік – від 16 років.

Особливу зацікавленість програма може викликати у людей які цікавляться літературою, бажають створювати власний книжковий блог та бажає займатися письменницькою діяльністю. Радіопрограма допоможе ознайомитись глибше з сучасними тенденціями на книжковому ринку та особливостями просування книг серед аудиторії.

III. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 5 українських книжок, які найчастіше обговорювали у 2025 році. Media Vechir. 2025. URL: <https://vechir.media/5-ukrayinskyh-knyzhok-yaki-najbilshe-obgovoryuvaly-u-2025-roczy/>. (дата звернення: 02.06.2026)

2. Бойко О. УІК: українську літературу видають меншими накладками, ніж іноземну. Читомо. 2024. URL: <https://chytomo.com/uik-ukrlit-vydaiut-menshymy-nakladamy-nizh-knyzhky-in-ozemnykh-avtoriv/>. (дата звернення: 31.05.2026)
3. Вовк Н. С. Інструменти популяризації видавничого ринку в Україні: вплив пандемії та воєнних дій. Інформація та соціум. Матеріали конференції. Вінниця, 2022. С. 78–80. URL: <https://jias.donnu.edu.ua/article/view/14568>.
4. Гончаренко Т. Книжковий ринок під час війни: підсумки року і 13 знакових українських новинок. LB.ua. 2022. URL: https://lb.ua/culture/2022/12/28/540501_knizhkoviy_rinok_pid_chas_viyni.htm 1. (дата звернення: 04.06.2026)
5. Загоруй А. Як працюють українські видавці в умовах війни — опитування. Читомо. 2022. URL: <https://chytomo.com/iak-pratsiuiut-ukrainski-vydavtsi-v-umovakh-vijny-opytuvannia/>.
6. Заблоцька О. Що таке BookTok: непередбачувані алгоритми книгочитання, українські букблогери та тренди. Суспільне. Культура. 2023. URL: <https://suspilne.media/culture/579663-so-take-booktok-neperedbaceni-algoritmi-knigocitanna-ukrainski-buktokeri-ta-trendi/>. (дата звернення: 29.05.2026)
7. Заяць Р. Радіомовлення як мультимедіа. Телерадіожурналістика: стандарти, методи, технології : навчальний посібник. Київ : Веселка, 2020. С. 62–68.
8. З початку війни в Україні почали більше читати вітчизняних авторів — дослідження. Zaholovok. 2024. URL: <https://zaholovok.com.ua/z-pochatku-viyny-v-ukrayini-pochaly-bilshe-chytaty-vitchyznyanykh-avtoriv-doslidzhennya>.
9. Кідрук М. Офіційний сайт. URL: <https://darkages.maxkidruk.com/>. (дата звернення: 02.06.2026)
10. Ковпак В. А., Політова О. О. Український буктюб та букстаграм: дискурси культури читання української книги та національної безпеки. Вчені

- записки ТНУ імені В. І. Вернадського. 2021. Т. 32 (71), № 6, ч. 3. С. 126–132.
11. Ковтун Н. О. Літературні подкасти в медіапросторі: тематично-жанрові пріоритети. Держава та регіони. 2023. № 1 (53). С. 71–80. URL: <https://eprints.cdu.edu.ua/6592/1/38.pdf>.
 12. Коен О. Літературні підсумки року: що читати, про що писали і як змінювалася українська література. Explainer. 2025. URL: <https://explainer.ua/literaturni-pidsumky-roku-shho-chytaty-pro-shho-pysaly-i-yak-zminyuvalasya-ukrayinska-literatura/>.
 13. Лекторій. Література. Випуск 5. Іван Багряний. Суспільне. Культура. 2019. URL: <https://youtu.be/fgt7J-rSAXg>.
 14. Лекторій. Поезія. Випуск 1. Микола Вінграновський. Суспільне. Культура. 2019. URL: https://youtu.be/zSmqgVh3_H8.
 15. Літературне роялті: як найвідоміші письменники конвертують бестселери у мільйони гривень. ВЧАСНО. URL: <https://vchasno.org.ua/leisure/yak-nayvidomishi-pysmenniky-konvertuiut-bestsellery-u-milyony-hryven/>.
 16. Луценко Є. Українські бестселери (і не тільки): найбільші тиражі 7 українських видавництв. Суспільне. Культура. 2024. URL: <https://suspilne.media/culture/751609-ukrainski-bestseleri-i-ne-tilki-najbilsitirazi-ukrainskih-vidavnictev/>. (дата звернення: 01.06.2026)
 17. Орлова Ю. Книги дорожчають, немає світла, а українці продовжують читати. Forbes. 2022. URL: <https://forbes.ua/lifestyle/knigi-dorozhchayut-nemaє-svitla-a-ukraintsi-prodovzhuyut-chitati-yak-knizhkoviyy-rinok-ogovtavsyia-vid-viyni-29122022-10824>. (дата звернення: 02.06.2026)
 18. Радіо як медіа та джерело новин: результати дослідження. Суспільне мовлення. 2023. URL: https://corp.suspilne.media/media/documents/zagalni-dokumenti/PR_Prezentatsiia_radio_doslidzhen_.pdf.

- 19.Радіопрограма «100 років в ефірі. Голоси українських письменників». Радіо Культура. URL: <https://ukr.radio/prog.html?id=1207>.
- 20.Радіопрограма «Книжковий клуб». Радіо Культура. URL: <https://ukr.radio/prog.html?id=1063>.
- 21.Радіопрограма «Книгосховище». Радіо Культура. URL: <https://ukr.radio/prog.html?id=1015>.
- 22.Спецпроект «Радіо Культура на Книжковому Арсеналі». URL: <https://ukr.radio/prog.html?id=1172>.
- 23.Солодюк Н. В. Масова література як простір культурної рефлексії: Андрій Кокотюха в сучасному літературному процесі. Українська література: історичний досвід і перспективи. 2025. № 5. DOI: <https://doi.org/10.31652/3041-1084-2025-5-05>
- 24.Український інститут книги. Зміцнення позиції української книги: звіт про результати дослідження читання у 2024 році. URL: <https://ubi.org.ua/uk/activity/doslidzhennya/doslidzhennya-2024>.
- 25.Як книжкові блогери роблять читання модним і чи справді вони задають тренди. ТСН. 2025. URL: <https://tsn.ua/lady/zvezdy/sobytiya/yak-knizhkovi-blogeri-roblyat-chitannya-mo-dnim-i-chi-spravdi-voni-zadayut-trendi-2772516.html>.

IV. СЦЕНАРІЙ АВТОРСЬКОЇ РАДІОПРОГРАМИ «BOOKТОК»

Автор: Крістіна Мокружицька

Текст читала: Крістіна Мокружицька

Вітаю! Це програма «Book-Tok» на радіо «Місто над Бугом». У студії – Крістен Голд.

Ведуча: Сьогодні ми говоритимемо про історії, які працюють на межі – між вірою і сумнівом, між заборonoю і бажанням. Про тексти, у яких релігія стає внутрішнім конфліктом героя, його вибором і випробуванням. Про романи, де спокуса – сила, що змінює людину, оголює її страхи, слабкості й справжні наміри. І про те, як у сучасній літературі поєднуються віра, гріх і прагнення до свободи. Тема програми – *«Релігія у дарк романах»*.

Перебивка: «Літературний діалог»

Ведуча: У цій рубриці ми спробуємо розібратися, як автори працюють із релігійною тематикою у темних романах, чому саме через такі історії зручно говорити про заборонене, складне й неоднозначне. Поговоримо про поєднання спокуси і віри, про внутрішні конфлікти героїв, які опиняються між моральними принципами та власними бажаннями, і про те, як народжуються такі напружені, провокативні сюжети.

Сьогодні в гостях – письменниця – Ксю Бадб.

Ведуча: Що стало для вас відправною точкою книги «Покайся»: інтерес до релігійної теми, образ героїні чи ідея показати віру з темнішого боку?

Ксю Бадб: Взагалі, книга «Покайся» почалась з одного маленького сюжету, який прийшов серед ночі. Я спілкувалась з однією букблогеркою, вона мені розповіла одну ситуацію з власного життя. Вона ніяк не пов'язана з релігією, але вона пов'язана із причинно-наслідковими зв'язками. Коли її намагалися обдурити, а вона скажем так, покарала цю людину. Але писати дарк роман просто з того що, ну якийсь такий причинно-наслідкові зв'язки

було якось занадто прісно, і тут в мене виникла ідея поєднати дві дуже суперечливих теми: це релігія – це доволі така провокативна, суперечлива тема в будь-якому випадку, і дарк романи – по-перше, дарки зараз це пік популярності, а по-друге, це жанр в якому можна показувати певні речі, певні звичайні речі гіперболізовано і не боятися, того що ти перейдеш межу. Впринципі «Покайся» почалась з однієї сцени, яка переросла у цілу сюжетну лінію, де було вибрано, як основним фундаментом сюжета це була релігійна тематика, саме релігія з різних її сторін.

Ведуча: Поєднання тем віри й тілесності у вашому романі виглядає доволі сміливо. Чому вам було важливо показати саме цей контраст?

Ксю Бадб: Для мене дарк роман – це історія про те коли ти можеш виходити за певні прийнятні межі, і це в межах жанру залишається, і дарк роман це можливість показувати гіперболізовано деякі події. А релігія, я дуже давно цікавлюся різними релігіями, приблизно років 11 уже. Я вивчала доволі різні релігії, тому що для мене було важливо знайти себе, знайти свою віру, не просто з тим що ти народилася і ти в принципі в цьому повинна жити. Тому я сім разів, вісім уже, перечитувала Святе письмо, я перечитувала Тору, Коран. Це були такі фундаментальні пошуки, я не відкидала жодної релігії і при цьому ніяку до себе занадто близько не підпускала, бо нічого мені не відгукувалося. Чому це я перенесла в дарк роман, тому що, я в моменті цих пошуків натикалася на фанатичних людей. А фанатичні люди – це називається те що занадто це не адекватно. От і в релігії є люди, які занадто, і тому для мене просто було таким ідеальним конектом. Бо дарк роман – це там де, емоції – занадто, і фанатична віра – це теж, те що занадто. І якщо це поєднати, буде вибух.

Ведуча: Як, на вашу думку, дарк-романи дозволяють по-іншому говорити про віру, гріх і покарання?

Ксю Бадб: Я думаю в принципі у багатьох жанрах, якщо використовувати релігійну тематику, про це можна говорити і це розкриває. Але, знову ж таки, дарк за рахунок того що в нього відразу є попередження

про тригери. Тобто читач беручи цю книгу, він розуміє що там його чекає. І навіть сім гріхів з Біблії, в дарку можна зобразити більш детально ніж, наприклад, в романтичній прозі, ти не опишеш це настільки. В дарку можна зробити максимально детально і максимально брудно, показуючи наскільки цей гріх насправді жахливий, і як він проявляється не в біблійних легендах. Що важливо, я використовувала саме паралель біблійної легенди, яка зображує цей гріх в сюжеті свого дарка. Тобто, по факту я взяла шматок з Біблії де показується цей гріх на біблійній легенді, і перенесла його в «Покайся», але тут цей гріх переживають герої книги в сучасному світі. Бо наприклад, якщо ми знає що, Каїн вдарив Авеля через заздрість, і це типу один з смертних гріхів. Це для нас далека біблійна легенда. Але коли ми читаємо книгу і тут розказують як хтось когось жорстоко вбив через те що він йому заздрив, це сприймається, ну як на мене більш гостріше, ніж якась далека релігійна тема. Дарк знову ж таки це про відсутність як такої моралі. Мені чому подобається цей жанр, через те що, коли ти в ньому пишеш межа дуже розмита. В кожного автора дарк романів є своя межа, про що він не буде писати ніколи. Але при цьому мої герої не повинні бути Мері Поппінс. Вони всі морально сірі, в них є, як і пороки так і чесноти. Чому для мене герої дарк романів набагато живіші, чим наприклад, якоїсь романтичної історії, де обов'язково є принцеса, є її рятівник, і в кінці в них хепі-енд. В дарк романі також може бути хепі-енд саме для цих героїв, саме для цієї історії. При цьому він не завжди є хепі-ендом для читача.

Ведуча: Чому сьогодні такі історії стають популярними, і чим релігійна тема так чіпляє читача?

Ксю Бадб: Ну на рахунок дарк романів, я вважаю це все дуже просто. Це контрольований адреналін, контрольована небезпека. Я сумніваюсь що хтось із фанаток, ну можливо є такі, але більшість фанаток дарк романів або читачок яким подобаються хочуть це перенести у своє життя. Та не дай Бог, ну типу ніколи ніхто б не зв'язався з таким, як наприклад Зейд із «Переслідування Аделіни». Але в моменті коли ти читаєш книгу, в тебе є

контрольована небезпека. Ти переживаєш ці емоції, в тебе є викид адреналіну, в тебе є який страх, прив'язаність. Просто цей вибух, який в принципі в житті нам не потрібен, в повсякденному. Тому що, ми всі хочемо більш менш стабільності. В зв'язку тим що відбувається в нашій країні, в нас і так тут, неконтрольована небезпека є. Тому, я вважаю, що дарк романи – це своєрідний спосіб отримати емоції, спосіб отримати якісь відчуття, дослідити межі свого подобається і свого це жахливо. В кожної людини є своя темна сторона, і кожна людина має якісь певні думки, які вона навіть може ніколи не озвучувати, і не відтворювати в реальності. Але от дарк романи це спосіб дослідити, наскільки далеко ти можеш в своїй голові хоча б зайти.

Ведуча: Ваші герої дуже різні у своєму ставленні до віри. Чому для вас було важливо показати саме такий спектр?

Ксю Бадб: Це знову ж таки історія, в першу чергу, про те що, «що занадто - це не адекватно». Якщо це фанатична віра в Бога, як наприклад, це в Естер, яка вважає що її єдина ціль це служити Богу, нести Божу волю. Це не адекватно, це вже не здорово, це вже залежність своєрідна. Не в образі нікому віруючих, але це потрібно лікувати, бо це вже таке легке психіатричне відхилення.

Коли людина взагалі ні в що не віре. Коли мені кажуть люди: «я в ні шо не вірю», всеодно для мене це не зовсім щиро і не зовсім чесно. Тому що, живучи в світі ти не можеш ні в що прям не вірити. Як мінімум, ти можеш вірити у Всесвіт, вищі сили, в Бога, в себе, в будь-що, в долю, хай навіть щось таке елементарне, нехай людина буде взагалі агностиком. І коли людина каже: «я не вірю ні в що», коли скептично налаштована до будь-якої сили, яку вона не контролює, ситуації, зовнішні чинники і так далі. Для мене це, не зовсім щира позиція, тобто це своєрідна фанатичність, але в інший бік, тобто докувати що я прям в ніщо не вірю. І от Капітан якраз, він показує той образ людини, яка не вірить ні в що, тільки через те що в бекграунді своєму, він розчарувався в цій вірі, бо вона була фанатична. І тут якраз зав'язується така зав'язка: як фанатична віра батьків, породжує повних агностиків або атеїстів

дітей, які впринципі не просто заперечують існування Бога, вони в багатьох варіантах ще й агресивно налаштовані проти будь-яких проявів релігійності, проти свят, проти віри інших людей.

Ведуча: Що привело вас до жанру дарк романів і чим він для вас особливий?

Ксю Бадб: Ну насправді «Покайся», це перший мій дарк роман, з усіх написаних книг. Все перед цим це була просто еротика, з елементами дарку. Саме «Покайся» стало першим тами серйозним дарком. В загальному, я люблю читати дарки. Я люблю читати трилери. Я люблю читати дарки. Для мене дарк це той самий трилер, тільки з романтиною лінією. Мені дуже подобаються складні герої, які є в дарках. Мені дуже подобається те, що ці герої показують не лише їхню позитивну сторону. Автор не намагається їх виправдати. Частіш за все їхні вчинки мають певне підґрунтя, вони чомусь це роблять, але навіть до фіналу книги, автори дарк романів, не намагаються відбілити своїх героїв, зробити їх хорошими, показати що, ні от він не виправився тому подібне. Автор показує, що він може стати кращими для, наприклад, головний герой для головної героїні. Але при цьому, він не перейде на світлу сторону, тобто він залишиться отаким розламаним, травмованим із своїми певними пороками і так далі. Тому, мені подобається писати. Насправді, дарк роман, саме «Покайся» для мене став доволі таким своєрідним експериментом, це все утворилось з одного сюжету і я не знала наскільки це швидко получится написати, і як це взагалі піде, але він мене затягнув. В першу чергу, через те що, в межах жанру я можу переступати певні межі, впринципі. Писати про релігію і її фанатичну сторону. Писати про кохання, як про нездорову одержимість, залежність і просто потребу, а не про почуття, з якого будуються нормальні відносини і так далі. Напевно оце тестування ще себе своєрідне, наскільки далеко ти можеш зайти в книзі. І впринципі, він затягує, тому що, коли ти пишеш ти пропускаєш цю емоцію через себе.

Ведуча: Чи є для вас межі в цьому жанрі – теми, які ви свідомо не порушуєте?

Ксю Бадб: Взагалі, мені в книгах дуже не подобається тема зрад. От вона для мене настільки тригерна, хоча це не тригер із дарка, просто це особистий якийсь такий неприємний тригер. Ну типу як кажуть що, читачки головному герою дарку можуть пробачити все крім зради. Він може, там не знаю, пустити когось на органи, але при цьому ну він не зраджує головній героїні. Тому, впринципі, в мене в жодній не було навіть, майже зради і так далі. Але на рахунок теми прям табу, тут дуже складно. Ну звісно якісь напевно є дуже жосткі тригери. Але знову ж таки, тут межа про що: про те що ти показуєш що робить твій головний герой; чи межа про те, що відбувається взагалі в книзі. Наприклад, статеві стосунки з дітьми. Для мене це впринципі такий сильний тригер, це тема табу. Але коли це показується як бекграунд персонажа, як його минуле, яке його зламало. Я не можу сказати, що це для мене табу, бо іноді це потрібно для відкриття персонажа для його наступних вчинків. Або знову ж таки, якщо повернутись до «Покайся», гріхи повинні бути гіперболізовані і показані через призму реальних злочинів, злочинів які зараз вчиняють часто і про які не настільки гучно говорять.

Це була рубрика «Літературний діалог», де ми поспілкувалися з письменницею Ксю Бадб.

Перебивка: «Голос читачів»

У цій рубриці вінничани поділилися своїми думками про дарк-романи з релігійними мотивами. Чи цікаві їм історії, у яких поєднуються віра і спокуса, що саме приваблює у таких сюжетах і чи не відштовхує їхня провокативність?

Коментар 1: Якщо чесно відверто до дарк романів з релігійними мотивами в мене дуже змішані відчуття. З одного боку, сама ідея поєднання віри і спокуси, звучить цікаво. Це ж про внутрішню боротьбу, про заборонене, про вибір між моральним і бажаним. Це реально могло б бути

глибоко. Але коли я читаю такі книги, часто виникає відчуття що провокативність там просто заради провокативності. Тобто, замість сюжету і розвитку персонажів акцент на відвертих сценах. І через це вся ідея якось губиться, як у книзі «Священик». Мене особисто більше відштовхує не сама тема, а те як її подають. Бо коли релігія використовується просто як фон для шоку чи табу, це виглядає трохи поверхнево. Хоча не можу сказати що такі історії взагалі не цікаві. На початку вони навіть затягують, є ця напруга, заборонений плід. Ну прикольно. Але якщо немає глибини то інтерес швидко зникає. Тому для мене такі книги це скоріше на раз, і точно не те до чого хочеться повертатися.

Коментар 2: Якщо чесно є такий стереотип, що хлопці не читають дарк романи. Але це ну повна брехня. Читають і часто навіть більше цікавляться ніж дівчата. Просто не всі про це говорять, і не будуть афішувати. Особисто мені такі історії можуть бути реально цікавими, але за однієї умови, якщо там є нормальний сюжет. Бо коли це просто набір відвертих сцен, без сенсу і розвитку, це швидко набридає і виглядає як порожньо. А от коли є глибина тоді це вже інша справа. Такі книги позують що відбувається всередині людини, що може довести її до жорстокості або дивних вчинків. І це насправді корисно, бо ти починаєш розуміти, що не всі люди такі якими здаються. Зовні може бути абсолютно нормальна людина а всередині зовсім інша. І от саме такі історії допомагають краще бачити ці моменти, і можливо навіть не підпускати подібних людей до себе в реальному житті.

Це була рубрика «Голос читачів», де ми почули різні думки вінничан про сучасні дарк-романи та складні теми, які вони піднімають.

Перебивка: «Книжковий гід»

У цій рубриці, ми знайомимося з найцікавішими книжковими новинками. Сьогодні це книга – «Порочний секрет» – Морган Бріджес.

Новобранець: Ксав'єр Донован. Член Обсидіанового ордену. Холоднокровний убивця. Таємно одержимий Делайлою Скотт.

Наречена: Делайла Скотт. Сирота. Одного разу намагалася вбити Ксав'єра, не знаючи, хто він такий. Чхати хотіла на всякі там ордени. Один вимушений контракт, і їхні шляхи перетинаються знову.

Волею давніх традицій та хитрих ігор Делайла втрапляє в тенета Ордену та стає «нареченою» Ксав'єра, тепер як ніколи близька до хлопця. Напруга між ними зростає, підсилена ризиком, томлінням... і ще чимось, чого жоден із них поки не готовий визнати. Піддатися цьому почуттю означає піти проти Ордену, а таємні братства, як відомо, слабкості не пробачають.

Контроль і бажання, сила заборон і ціна, яку доводиться платити за вибір. Усе це – у книзі «Порочний секрет».

Це була рубрика «Книжковий гід», де для вас відкривається світ нових історій.

Музична перебивка

Сьогодні ми говорили про те, як у сучасній літературі поєднуються віра і спокуса, як дарк-романи відкривають складні теми через особисті історії героїв і чому такі тексти змушують не тільки читати, а й замислюватися.

Це була програма «Book-Tok» на радіо «Місто над Бугом». У студії працювала Крістен Голд. До зустрічі!